

Enonkoski • Kerimäki • Punkaharju • Rantasalmi • Savonranta • Savonlinna

# SEURAKUNTAUUTISET

savonlinnaseurakunta.fi

Lokakuu 2017

Pyhäinpäivä  
la 4.11.

Lue tarina surusta ja  
selviämisestä  
s. 4

Ystäväpalvelun  
50-vuotisjuhla  
seurakuntakeskuksessa  
la 28.10. klo 13  
Lue lisää s. 6

Savonlinnan  
Kirkkomusiikkiviikko  
29.10.-5.11.  
Ohjelma s. 3

Tapahtumat  
takakannessa

## Rippi luterilaisessa kirkossa?

Joskus ihmiset kysyvät, että miksi luterilaisuudessa ei ole rippiä. He ovat käyneet etelän matkoillaan katolisissa kirkkoissa ja nähneet niissä rippituoleja eli koppeja, joissa on kaksi ovea. Toinen on papille, joka istuu säleikön takana kuuntelemaan seurakuntalaista, joka tulee rippituoliin toisesta ovesta, keventämään sydäntään. Pappi kuuntelee, lohduttaa ja antaa synnit anteeksi Jumalan nimissä.

Vastaa kyselijöille, että meillä on käytössä vastaavanlainen rippi. Rippituoleja tosin ei ole, mutta muuten käytäntö on melkein sama. Kirkkokäsikirjamme sanoin: ”Yksityisessä ripissä kuka tahansa voi tunnustaa syntisyytensä tai jonkin erityisen synnin ja saada synninpäästön.”

Ripittäytymään pääsee, kun pyytää. Helppoiten se käy nykyisemällä joltain pappia hihasta tai soittamalla sellaiselle, vaikkapa kirkkoherranviraston kautta. Papit eivät tästä hämmenny, sillä heille tulee tällaisia pyyntöjä melko usein.

Ripissä on kaksi kohtaa. Ensin ripittäytyjä kertoo kahden kesken papille tekemänsä synnit, jotka hänen mieltään painavat. Pappi kuuntelee

ja antaa synnit anteeksi. Jeesus on antanut seuraajilleen tähän valtuudet: ”Jolle te annatte synnit anteeksi, hänelle ne ovat anteeksi annetut.” Tällainen synninpäästö on pätevä myös Jumalan silmissä, koska se perustuu Jeesuksen ristillä tapahtuneeseen syntien sovitukseen. Siksi pappi sanoo: ”Jeesuksen Kristuksen palvelijana julistan, että sinun syntisi annetaan anteeksi Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.”

Papeille saa tulla puhumaan muustakin kuin synneistään. Muitakin huolia on, ja niistä puhuminen on yhtä merkityksellistä kuin synnistä ripittäytyminen. Siksi papit on koulutettu kuuntelemaan muutenkin kuin varsinaista rippiä silmällä pitäen.

Papeilla on vaihtoehtoisuus, joka koskee kaikkea sielunhoidollista keskustelua. Ripin suhteen se on erityisen ehdoton: pappi ei saa paljastaa edes murhaa, jos se on ripissä hänelle tunnustettu. Ei edes oikeuteen haastettuna.

Rippi vapauttaa syyllisyydestä, jota muuten voi joutua kantamaan koko elämänsä. Se on Jumalan lahja, jota pitäisi uskaltaa käyttää. ■



Sammeli Juntunen  
kirkkoherra



## Suomalainen messu toteutetaan seurakunnassamme yli 100 esiintyjän voimin

*Suomalaisen messun juhla-versio tekee kunniaa satavuotiaalle isänmaalle. Messu toteutetaan seurakunnassamme yli sadan esiintyjän voimin. Mukana on suurkuoro, soitinyhte ja tanssiryhmä*

**Lasse Heikkilän** säveltämä Suomalainen messu on ehtoollismessun muotoon rakennettu sävelteos. Suomalaisen messun laulut ja instrumentaaliluvut vierailivat eri musiikkityyleissä pohjalaisesta uhosta Itä-Suomen iloisuuteen. Musiikki yhdistettynä heijastettavaan kuvamateriaaliin herättää eloon satavuotiaan Suomen ilot ja surut. Tunnelmien kirjo yltyä haikkeudesta rempseään riehakkuuteen. Messun suomalaiset juuret ovat syvällä maassa, jossa on kautta aikojen opittu turvaamaan Taivaan Jumalaan.

Kanttori **Maria Padatsu** on ollut mukana messuprojektissa aina sen alkuvaiheista asti: ”Halusimme juhlistaa itsenäisyyden juhluvuotta ja tarjota vapaaehtoisillemme

innostavan ja helpon tavan tulla mukaan toimintaan. Tekemisen ilo ja into on ylittänyt. Messua on toteuttamassa laulajia viidestä eri kuorosta. Mukana ovat Kerimäen kirkkokuoro, Kerimäen naislaulajia, Savonlinnan gospelkuoro, Enonkosken gospelryhmä sekä Lapsikuoro Loiske. Lisäksi messukuoroon ilmoittautui kymmeniä vapaaehtoisia. Lasten tanssiryhmässä on 11 pientä esiintyjää ja **Pekka Hautakankaan** luotsaamassa bändissä viisi jäsentä. Kaiken kaikkiaan esiintyjä on yli sata. Savonlinnan seurakunnasta mukana on kaksi liturgia, kolme kanttoria sekä kaksi lasten tanssiryhmän ohjaajaa. Messua tehdään yhteiskristillisesti, useiden seurakuntien yhteistyöllä.”

”Suomalaisessa messussa pääosaa esittää musiikki. Kokonaisuus maalaa suomalaisen sielunmaiseman koskettaen, liikuttaen ja ilahduttaen Suomalainen messu on yhteinen kokemus: mukana saa laulaa ja tunnelmassa saa elää mukana! Luvassa on ikimuistoinen elämys sekä esiintyjille että messuvieraille.” ■

**Suomalainen messu Savonlinnan Seurakuntakeskuksella sunnuntaina 26.11. klo 16 sekä Kerimäen Talvikirkossa keskiviikkona 29.11. klo 18.**

Lisää tietoa  
Suomalaisesta messusta:  
[suomalainenmessu.fi](http://suomalainenmessu.fi)

## ”Tämä mies oli todella Jumalan Poika.”

Mark 15:39



**Näyttelijä Pauli Mahlamäen Markuksen evankeliumi -esitys Enonkosken kirkossa torstaina 9.11. klo 18-19.**

Tornion kaupunginteatterin johtaja **Pauli Mahlamäki** tulkitsee koko Markuksen evankeliumin vaikuttavana kirkonäytelmänä esittäen itse kaikki evankeliumin henkilöahmot. Esityksen ohjauksesta on vastannut Kirkon Sisälähetysseuran Opiston opiskelijaryhmä sekä joukko kirkon asiantuntijoita.

Näytelmää on esitetty jo useita satoja kertoja ja Mahlamäen tavoitteena onkin, että Markuksen evankeliumi kiertää kaikki Suomen seurakunnat. Enonkosken aluekappalainen **Pekka Auvinen** kutsuu kaikki katsomaan, kuuntelemaan ja kokemaan elävää sanaa: ”Monologi on upea tapa esittää evankeliumi. Mikä voisikaan olla parempi tapa ’pitää tarjolla elämän sanaa’, kuten apostoli Paavali kirjoittaa.” ■

## Asiaa uskontojen vuoropuhelusta

*Suomen Lähetysseuran kansainvälisyyskasvatuksen kouluttaja Pia Rinne luennoi tiistaina 14.11. klo 9 Säämingin seurakuntatalolla aiheesta ”Uskontojen vuoropuhelu”.*

Luento käsittelee uskontojen ja elämäntarkastomusten välisen ja sisäisen vuoropuhelun tarkoitusta ja tavoitteita sekä uskontolukutaidon tilaa maassamme.

**Pia Rinne** kertoo mm. maahanmuuttajien uskonnollisuuden piirteistä. Rinne kannustaa avoimuuteen: ”Kysy pelkäämättä. Muista kunnioittava kieli ja asennoituminen. Uskalla puhua myös vaikeista asioista. Ihminen ymmärtää kyllä, jos toinen tietämättään sanoo tai tekee jotain, mikä omassa kulttuurissa tai uskonnossa vaikuttaa tökeröltä. Arvostamme sitä, että toinen näyttää kiinnostusta.”

Uskontolukutaidosta on hyötyä esimerkiksi vapaaehtoistyössä ja hoitotyössä. Rinteen mukaan uskontokysymykset jäävät usein huomioimatta siksi, että uskonnonlukutaito puuttuu. ”Esimerkiksi mielenterveystyössä on tärkeää tiedostaa, että maahanmuuttaja saattaa tulla kulttuurissa, missä perinteiset uskomukset ja uskontoasiat voivat liittyä vahvasti mielenterveyteen. Tämän tiedostamisesta voi olla hyötyä hoidon suunnittelussa.”

Luento on osa Kansainvälinen Savonlinna -tapahtumaa, joka on osa Suomi 100 -Monikasvoinen Etelä-Savo -teemaa. ■



# Kirkkomusiikkiviikko vie vaellukselle reformaation sävelmaailmaan



Savonlinnan  
Kirkkomusiikkiviikko

**Kirkkomusiikkiviikko tarjoaa kahdeksan kirkkomusiikkielämystä ajalla 29.10.-5.11. Konsertit järjestetään tuomiokirkossa sekä pyhäinpäivänä myös siunauskappeleissa.**

”Reformaation merkkivuoden hengessä ohjelma rakentuu virsien ja koraalien ympärille. Reformaatio toi virret osaksi jumalanpalvelusta ja antoi kirkkokansalle luvan laulaa. **Luther** oli itsekin musiikin rakastaja. Hän soitti luuttua ja piti monista aikalaisistaan poiketen musiikkia Jumalan hyvänä luomistekona”, kertoo seurakunnan johtava kanttori **Minna Raassina**. ”Viikon avaa Lauluhytys Versio, joka esittää renessanssin musiikkia Palestrinalta ja Desprez’lta. Desprez oli Lutherin ihailema säveltäjä, jonka teoksia hän varmaan soitteli itsekin luutulleen.”

Kirkkomusiikkiviikon alussa kuullaan urkumusiikkia kahden sisarusen esittämänä. ”Kanttorit **Ritva**

**Göös** ja **Katja Mäkiö** esiintyvät tuomiokirkossa perättäisinä päivinä. Mäkiön urkukonsertissa kuullaan Bachia ja Göösin konsertissa kirkkomusiikin uusia tuulia 1700-luvun jälkipuoliskolla”, Raassina kertoo. ”Monelle viikon kohokohta tulee olemaan **Esa Ruuttusen** ja Cello Spiritualsin Matkavirsiä, jossa kuullaan Ruuttusen rakastettuja tulkintoja tunnetuimmista virsistämme.”

Raassina esiintyy itsekin Kirkkomusiikkiviikolla. Pyhäinpäivänä Pääskylahden ja Talvisalon kappeleissa järjestettävä ”Sinua en unohda” –hetki tuo lohtua muistoja täynnä olevaan päivään. Raassina laulaa sävellyksiään **Saima Harmajan** ja **Lassi Nummen** runoihin. Kappalainen **Jaana Paju**

johdattaa viivähtämään muistojen ääreen. Pyhäinpäivän tunnelmallisessa iltamusiikissa tuomiokirkossa kuullaan kanttori **Minna Malista**. Tilaisuudessa luetaan vuoden aikana poissuukkuneiden seurakunnan jäsenten nimet.

Kirkkomusiikkiviikon päätöskonsertin järjestää Savonlinnan Orkesteri. Konsertissa kuullaan kaksi Bachin baritonikantaattia, joiden solistina laulaa baritoni **Petteri Salomaa**. Konsertin kapellimestarina vierailee **Kreetta-Maria Kentala**. Kentala on Suomen vanhan musiikin liikkeen uranuurtajia, jonka lukuisat levytykset ovat saavuttaneet palkintoja niin Suomessa kuin ulkomailla. ■

## Musiikin ystävien vinkit Kirkkomusiikkiviikolle



”Tämän vuotisen Kirkkomusiikkiviikon konsertit näin syksyn pimeimpään aikaan antavat seutukunnan ihmisille ja vieraillemme hyvän mahdollisuuden hiljentyä ennen vuodenlopun kiireitä ja nauttia samalla hengellisen musiikin helmistä Savonlinnan tuomiokirkossa ja kappelissa. Viikon konserteista voisin poimia esim. Esa Ruuttusen ja Cello Spiritualsin Matkavirsiä- konsertin, jonka ohjelmasta jo niin monet ovat muualla ympäri Suomea päässeet nauttimaan.”

**Jorma Silvasti**  
Taiteellinen johtaja  
Savonlinnan Oopperajuhlat



Savonlinalaiseen elämään kuuluu se, että musiikin tuomia elämyksiä pääsee nauttimaan helposti ja ilman suuria kustannuksiakin. Konsertti- paikka on loistava. Kiinnostavia tärpejä ovat esimerkiksi Kirkkomusiikin uusia tuulia 1700-luvun jälkipuoliskolla ja päätöskonsertti, jossa on ihanaa musiikkia, joka jo etukäteen soi sielussa. Henkilökohtaisesti tärkein päivä on pyhäinpäivä 4.11. Pyhäinpäivänä haluan hiljentyä muistelemaan edesmenneitä rakkaita. Päivän viettoon kuuluu hautausmaalla käynti ja kynttilöiden vienti, hiljainen hetki. Sinua en unohda -hetki pyhäinpäivänä antaa mahdollisuuden viivähtää muistojen ja musiikin.

**Tiina Ojutkangas**  
päätoimittaja  
Itä-Savo



”Odotan eniten päätöskonserttia, jossa kuullaan Bachia Savonlinnan orkesterin esittämänä. Erityisen kiinnostavan tästä konsertista tekee vieraileva kapellimestari Kreetta-Maria Kentala. Kentala on erikoistunut vanhaan musiikkiin ja johtaa orkesteria itsekin viulua soittaen. Haluan kuitenkin kannustaa yleisöä osallistumaan konsertteihin pitkin viikkoa. Tarjonta on todella monipuolinen. Esimerkiksi pyhäinpäivän Sinua en unohda –hetket siunauskappeleissa ovat varmasti kauniita ja tunnelmallisia tilaisuuksia.”

**Anna-Kristiina Mikkonen**  
Savonlinnan kaupunginvaltuuston  
puheenjohtaja

Konsertit järjestetään tuomiokirkossa (Pappilankatu 8) ellei toisin mainita.

### 29.10. klo 13 Avajaiskonsertti

Reformaatiojuhlaa ja renessanssin laulumusiikkia. Lauluhytys Versio.  
Vapaa pääsy, ohjelma 10 €

### 31.10. klo 19 J.S. Bachin jäljessä Pohjois-Saksaan

Katja Mäkiö, urut. Ritva Göös, laulu.  
Vapaa pääsy, ohjelma 10 €

### 1.11. klo 19 Kirkkomusiikin uusia tuulia 1700-luvun jälkipuoliskolla

Ritva Göös, urut. Katja Mäkiö, laulu.  
Vapaa pääsy, ohjelma 10 €

### 2.11. klo 19 Matkavirsiä

Esa Ruuttunen, baritoni. Cello Spirituals.  
Vapaa pääsy, ohjelma 10 €

### 4.11. Sinua en unohda -hetki

Pääskylahden kappelissa klo 13  
Talvisalon kappelissa klo 15

Viivähdä muistojen ja musiikin äärellä.  
Jaana Paju  
Minna Raassina, laulu ja piano  
Mariorvokki Marangi, viulu  
Nokipannukahvit tarjolla Pääskylahdessa alkaen klo 12 ja Talvisalossa alkaen klo 14.

### 4.11. klo 18 Pyhäinpäivän iltamusiikki

Musiikki: kanttori Minna Malinen.  
Vapaa pääsy, ei ohjelmamaksua

### 5.11. klo 19 Päätöskonsertti

Chr. W. Gluck: Autuaitten sielujen karkelo. J. S. Bach: Kantaatit BWV 56 ja BWV 82 sekä Arioso kantaatista BWV 156. Savonlinnan Orkesteri  
Kapellimestari Kreetta-Maria Kentala  
Petteri Salomaa, baritoni.  
Liput 20 €, opiskelijat ja lapset alle 16 v. 10 €. Liput käteisellä ovelta tuntia ennen esitystä.



Tarina surusta:

# ”Joskus annan itselleni luvan itkeä koko päivän koska tiedän, että sitä seuraa aina uusi kirkkaampi päivä.”

*Suru saapui Ritvan elämään vuonna 2012. Ensin hän menetti isän, kaksi vuotta myöhemmin äidin ja kaksi vuotta äidin kuoleman jälkeen myös rakkaan puolison. Läheisten poisnukkumisen lisäksi Ritva on kokenut oman lapsen vakavan sairastumisen. Kuinka ihminen jaksaa kantaa kohtuuttoman raskaan kuorman? Ritvan tarina antaa toivoa siitä, että valo löytyy myös pimeyden keskellä.*



Ritva on tehnyt elämätyönsä hoitoalalla. Työuran aikana kohdattujen raskaiden kohtaloiden, sairauksien ja kuoleman voisi olettaa valmistavan surun kohtaamiseen, mutta näin ei ole. ”Ammattitaidoista ja kokemuksesta ei ole apua läheisen kuollessa. Kuolema on aina yllätys, vaikka ihminen olisi sairas”, Ritva painottaa. Isän kuolema jäi Ritvalta surematta, sillä aika ja energia menivät äidistä huolehtimiseen ja aivan yllättäen myös Ritvan lapsi sairastui vakavasti. ”Hätä ja huoli lapsesta oli hirvittävä. Työnsin suruni sivuun ja kuljin kuin sumussa rukoillen, että saisin pitää lapseni. Sitten tuli äidin vuoro nukkua pois. Lapseni toipui sairaudesta, mutta sitten tapahtui se pahin. Puolison menetys. ”Voiko suru siis olla erilainen riippuen siitä, kenet on menettänyt? Ritva on kokenut hyvin vahvasti, että jokainen suru on omanlaisensa. ”Äiti ja isä olivat minulle hyvin läheisiä, mutta heidän menettämisen aiheuttama suru oli aivan toisenlaista kuin se, mikä seurasi puolison kuolemasta.”

Se oli kaunis kesäpäivä. Lapset olivat kylässä Ritvan luona ja puoliso oli lähtenyt mökille. Ritvalla oli vahva aavistus,

että kaikki ei ollut hyvin. ”Puoliso ei vastannut puhelimeen, vaikka normaalisti soittelimme monta kertaa päivässä. Kun näin poliisit ovella, ensimmäinen ajatukseksi oli, että on tapahtunut kolari. Se ei ollut kolari. Puoliso oli menehtynyt äkilliseen sairaskohtaukseen. Muistan ottaneeni uutisen vastaan tyynesti. En edes itkenyt. Todellisuudessa olin shokissa. Lapset joutuivat lähtemään kotiinsa toiselle puolelle Suomea. He eivät olisi halunneet jättää minua siinä tilanteessa, mutta oma oloni oli päinvastainen. Minulle tuli hyvin voimakas tarve olla yksin. Aivan kuten äitini,kin sanoi isän kuoleman jälkeen: Nyt pitää laittaa ajatukset järjestykseen.”

## ”Yksin ei pidä jäädä.”

Alkushokin pois työntämä itkukin tuli ajallaan. Se tuli päiviä kestävästi ja toi mukanaan vihan tunteen. ”Koin itselleni aivan vierasta katkeruutta. ”Miksi kaikki tämä tapahtui juuri minulle?”, ”Tämä ei ole oikein!”, muistan ajatelleeni. Viha ja itsesyytökset olivat surussa raskainta. Ymmärsin, että on aika hakea apua ja lähdin mukaan seurakunnan sururyhmään. Tapaamisten myötä olo alkoi helpottaa. Tär-

keintä onkin, että surua käsittelee. Jokainen tekee sen omalla tavallaan, mutta yksin ei pidä jäädä. Sururyhmän lisäksi suurta lohtua tuovat keskustelut ystävien kanssa. Osa ystävästäni on myös jäänyt leskeksi ja pystymme jakamaan kokemuksiamme toinen toisiamme tukien. Vertaistuki on valtava voimavara, löytyipä se sitten ryhmässä tai läheisen kanssa keskustellessa.”

## ”Viha on vaihtunut valtavaan kiittolisuuteen.”

Nyt reilu vuosi puolison kuoleman jälkeen Ritvan elämä jatkuu päivä kerrallaan. Raskas suru on vaihtunut hiljaiseen hyväksyntään: Tilannetta ei voi muuttaa, sen kanssa on opittava elämään. ”Tunnen elämänilon palailevan, mutta suru tulee edelleen takaisin aaltona. On tärkeää ottaa se paha olo vastaan. Minulla on itkupäiviä, jolloin annan itselleni luvan surra ja keskityn siihen, mikä helpottaa oloani. Pahoina hetkinä kannattaa puuhata jotain. Minua auttaa liikunta ja käsitöiden tekeminen ja koirani tuo lohtua yksinäisiin hetkiin pelkällä lempeällä läsnäolollaan. Olen oppinut luottamaan siihen, että itkupäivää seuraa aina kirkkaampi päivä. Surutyö

etenee askelin ja pahanolon aalto tarkoittaa sitä, että joku kynnyks on taas ylitetty”, Ritva kertoo.

Vertaistuen lisäksi Ritvaa on auttanut paneutuminen tavallisiin asioihin ja rakkaisiin harrastuksiin. ”Metsä on minun kirkkoni. Siellä olen itkenyt monet itkut, mutta kokenut myös ilon palaavan.” Kalastus, sienestys ja marjastus olivat Ritvan ja puolison yhteisiä harrastuksia ja Ritva jatkaa niitä nyt yhteisten hyvien hetkiä muistoja vaalien. Tänäkin syksynä Ritvan pakastin on täynnä herkkuja talven varalle.

”Suru on opettanut minulle tervettä itsekkyyttä ja sen, että vahvankaan ei tarvitse aina jaksaa. Raskaimpina hetkinä pelkäsin, että viha ja katkeruus jäivät pysyväksi olotilaksi. Etten enää koskaan pysty kokemaan iloa ja valoa. Nyt viha on vaihtunut valtavaan kiittolisuuteen: Sain pitää vanhempani eläkeikäni asti. Sain kokea ihania vuosia puolisoni kanssa. Minulla on ympärilläni rakkaita ja läheisiä ihmisiä. Olen kiitollinen kaikesta hyvästä, mitä olen saanut, ja siitä, että jaksan edelleen olla äiti ja mummo. Tässä ja nyt uskallan taas katsoa elämäni valoisalla mielellä.” ■

## Suruprosessin vaiheet

Suruprosessin pituus ja siinä eteenpäin pääseminen riippuvat yksilöllisistä tekijöistä ja menetyksen laadusta. Jokainen kokee surun omalla tavallaan ja etenee surutyössä omassa tahdissaan.

### Shokkivaihe

Menetystä ei voi uskoa todeksi, mikä on mielen keino suojautua järkyttävältä tapahtumalta. Shokkivaiheessa ihminen voi lamaantua tai reagoida voimakkaasti.

### Reaktiovaihe

Menetys alkaa tulla todeksi. Tapahtuma pyörii ajatuksissa ja siitä on tarve kertoa yhä uudelleen. Tilannetta otetaan haltuun käytännön asioita hoitamalla. Surun tunteet pysyvät vielä taka-alalla.

### Käsittelyvaihe

Sureva käy läpi menetystä ja siihen liittyviä tunteita, jotka voivat olla ristiriitaisia: kaipausta, vihaa, syyllisyyttä, yksinäisyyttä jne. Surutyö on tunteiden kohtaamista ja niiden käsittelyä.

### Sopeutumisvaihe

Surutyön avulla menetyksen kipu muuttuu muistoksi, suru kaipaukseksi ja rakkaudeksi. Suru antaa tilaa uudellisille tunteille. Surevan voimavarat elpyvät ja elämä alkaa kutsua uudelleen.

# Pyhäinpäivä 4.11.

Pyhäinpäivä on sulautuma kahdesta juhlasta, kaikkien pyhien päivästä 1.11. (*Festum omnium sanctorum*) ja kaikkien uskovien vainajien muistopäivästä 2.11. (*Commemoratio omnium fidelium defunctorum*.)

Pyhäinpäivänä muistellemme poisnukkuneita läheisiämme ja kunnioitamme kaikkien vainajien muistoa.

## Pyhäinpäivä seurakunnassamme

### Enonkosken kappeliseurakunta

klo 10 Jumalanpalvelus Enonkosken kirkossa.  
Jumalanpalveluksen jälkeen kirkkokahvit ja pyhäinpäivän tilaisuus seurakuntatalolla.

### Kerimäen kappeliseurakunta

klo 16 Pyhäinpäivän messu Kerimäen talvikirkossa.  
Messussa vuoden aikana Kerimäellä siunattujen seurakunnan jäsenten muistaminen. Messun jälkeen seurakuntakodilla tarjoilu ja tilaisuus vuoden aikana läheisensä menettäneille. Asiaa surusta ja lohdun löytämisestä musiikin, runojen ja lyhyiden puheiden kautta.

### Punkaharjun kappeliseurakunta

klo 18 Pyhäinpäivän iltakirkko Punkaharjun kirkossa.  
Sytytetään vuoden aikana kuolleiden muistokynttilät.

### Rantasalmen kappeliseurakunta

klo 19 Pyhäinpäivän vesper Rantasalmen kirkossa.  
Tilaisuudessa luetaan vuoden aikana poisnukkuneiden seurakunnan jäsenten nimet.

### Savonrannan kirkkopiiri

klo 10 Jumalanpalvelus Savonrannan kirkossa.

### Tuomiokirkkoseurakunta

klo 10 Pyhäinpäivän jumalanpalvelus tuomiokirkossa.  
Mukana Savonlinna-Säämingin kirkkokuoro. Tilaisuus radioidaan.

klo 18 Pyhäinpäivän iltamusiikki. Kanttori Minna Malinen.  
Tilaisuudessa luetaan vuoden aikana poisnukkuneiden seurakunnan jäsenten nimet.

### Pyhäinpäivän hartaushetket hautausmailla

klo 13 Hartaushetki Ahvensalmen hautausmaalla

klo 14 Hartaushetki Varparannan hautausmaa

### Sinua en unohda-hetki

Lassi Nummen ja Saima Harmajan runoja Minna Raassin sävellyksin "Viivähdä hetki muistojen äärellä" kappalainen Jaana Paju  
Minna Raassina, laulu ja piano, Mariorvokki Marangi, viulu

klo 13 Pääskylahden kappelissa.  
Nokipannukahvit hautausmaalla klo 12-14

klo 15 Talvisalon kappleissa.  
Nokipannukahvit hautausmaalla klo 14-16

## ELÄMÄNMENOT

Viikot 33 - 40

### Kastetut

**33**  
Armi Kirsikka Tiainen, Lumi Emilia Hulkkonen. Lukas Pekka Aleks Kautonen (Ke).  
**34**  
Helka Annikki Härkänen, Nuutti Marko Mikael Montonen, Lenni Eino Olavi Palsa, Miko Vili Antero Turunen, Olivia Patricia Yin. Väinö Mikael Heinänen (Pu), Vilho Ismo Simeoni Loikkanen (Pu).  
**35**  
Aleksi Nikolai Heikkinen, Väinö Velmeri Kortelainen, Leevi Tauno Olavi Kosonen, Rasmus Petteri Rask. Aatos Eino Antero Lemmetyinen (Pu), Vilho Ismo Simeoni Loikkanen (Pu).  
**36**  
Helmi-Ilona Blomqvist, Simeon Kalevi Kettunen. Maria Aino Sofia Pesonen (Sr). Jemina Inna Minea Nyman (Rs).  
**37**  
Iiris Venla Vanilja Laitinen, Julius Aatu Mikael Luukkonen, Helmi Helena Annastiina Palsa. Otto Felix William Tiihonen (Ke). Eevi Linnea Reijonen (Pu). Simeon Kalevi Kettunen (Rs).  
**38**  
Viivi Liisa Bruun, Hilma Ingrid Linnea Venejärvi. Simeon Kalevi Kettunen (Rs).  
**39**  
Ilona Isabel Hakkarainen, Petra Elsa Aliina Rouvinen. Jiri Seppo Olavi Reijonen (Ke).  
**40**  
Rasmus Veikko Juhani Autio. Emma Katriina Price (Ke). Leo Juho Samuel Hänninen (Pu), Veera Minja Emilia Juuti (Pu), Nuppu Oona Olivia Martikainen (Pu).

### Avioon

**33**  
Jarno Henri Mikael Mäki ja Ulla Helena Tepponen. Ari Vesa Eemeli Toivanen ja Anu-Hannele Massinen, Juha-Pekka Tapani Lehtilä ja Oona-Irina Blomqvist. Juha-Pekka Tapani Lehtilä ja Oona-Irina Blomqvist (Ke). Erkki Tapio Tolvanen ja Eija Anneli Ylönen (Rs).  
**34**  
Toni Pekka Kaskinen ja Anette Emilia Häikiö. Laura Linda Sofia Arffman ja Anssi Juhani Pentsinen (Rs).  
**35**  
Jukka Eerikki Muhonen ja Emma Paula Susanna Matilainen.  
**38**  
Antti Juho Ensio Ontronen ja Anni Emilia Kemppainen (Rs). Vesa Niko Tapani Liukkonen ja Miitta Marleena Makkonen (Rs).  
**39**  
Harri Juhani Pesonen ja Hanna Pauliina Uronen.

### Kuolleet

**33**  
Terttu Kaarina Kytövaara 86v, Kari Rainer Sakari Joronen 68v, Risto Ilmari Ahonen 67v. Liisa Anneli Joronen 71v (Pu).  
**34**  
Raija Helena Lyytinen 59v (Ke). Eila Maija-Liisa Nurminen 88v (Pu). Laila Lyydia Pärnänen 85v (Rs).  
**35**  
Lauri Veikko Patjas 94v, Tyyne Siviä Lähdesmäki 91v, Reino Arvo Sallinen 91v, Kaarlo Aulis Kosonen 79v. Olavi Ensio Turunen 90v (En). Hannu Tapani Mustapää 65v (Ke). Usko Olavi Turtiainen 80v (Rs).  
**36**  
Eila Inkeri Kuosmanen 86v, Arto Juhani Kurki 55v, Anu Miia Marjatta Korhonen 38v. Maria Lyydia Tirkkonen 94v (En), Toini Tellervo Laukkanen 94v (En). Hannu Tapani Mustapää 65v (Ke). Kaarlo Tapio Poutanen 91v (Pu). Markku Tapani Hämäläinen 68v (Rs).  
**37**  
Tyyne Impi Juuti 95v, Arvo Tervonen 92v, Harri Johannes Holmsten 72v. Maria Lyydia Tirkkonen 95v (En), Toini Tellervo Loikkanen 94v (En), Keijo Kalevi Wright 86v (En). Pasi Tapio Papunen 52v (Pu). Seppo Kalevi Korhonen 77v (Rs), Riitta-Liisa Ontronen 63v (Rs).  
**38**  
Hilja Litmanen 91v, Aune Mirjam Suhonen 91v, Kaija Tuulikki Tanninen 85v, Mauri Mikael Kaakkurivaara 83v. Liija Hilka Karjalainen 86v (Ke). Soili Onerva Syrjäläinen 82v (Rs).  
**39**  
Maire Annikki Poutiainen 92v, Toini Irene Tanskanen 89v, Elli Kaarina Kuula 85v, Irja Annikki Pirttimäki 83v, Kaarle Olavi Miettinen 81v, Unto Tapio Hirvonen 66v. Eila Luukkainen 90v (Ke), Tauri Emil Olavi Huoman 82v (Ke). Mauno Petter Tervonen 84v (Pu). Valter Rudolf Rainer Svall 87v (Rs), Heimo Henrik Lintunen 84v (Rs).  
**40**  
Kuolleet: Eeva Annikki Kärkkäinen 92v, Helvi Marjatta Manninen 91v, Esko Kalevi Lybeck 82v, Ulla Marjatta Pärssinen 71v, Pentti Juhani Kukkola 70v, Esko Tapani Saajanlehto 62v. Kuolleet: Arvi Ilmari Luostarinen 84v (En). Kuolleet: Pirkko Marjatta Silvennoinen 72v (Pu), Marja Liisa Kokkonen 72v (Pu). Kuolleet: Soini Sakari Bagge 85v (Rs), Timo Kalervo Vauhkonen 78v (Rs).





# Juhlitaan yhdessä ystävyyttä!

Punaisen Ristin Savonlinnan osaston ja Savonlinnan seurakunnan Ystäväpalvelu täyttää tänä syksynä 50 vuotta. Ikäihmisten ystävärenkaasta alkanut toiminta on kasvanut vapaaehtoisten Ystäväpalveluksi, joka tarjoaa tukea, arjen apua ja ystävyyttä kaikissa elämänvaiheissa.

Ystäväpalvelun merkkivuotta juhlistetaan Seurakuntakeskuksessa 28.10. klo 13 alkaen. Juhlissa esiintyy näyttelijä ja teatteriohjaaja **Tarja Pyhähuhta**, lauluyhtye Los Weteranos sekä Linnan Lausujat. Pastori **Jaana Paju** puhuu aiheesta "Olemassaolomme sydämessä". Kahvitarjoilu noin klo 14.15 alkaen. Tähän juhlaan kaikki ovat tervetulleita!

Haluatko mukaan toimintaamme? Ystäviä tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan. Ota yhteyttä! Savonlinnan seurakunta: diakoniatyöntekijä **Leila Mäkitalo**, p. 044 776 8055 leila.makitalo@evl.fi tai SPR **Marjatta Mutikainen** p. 050 336 7080, marjatta.mutikainen@hotmail.com

Muistoja 50 vuoden takaa:

## "Me ystävät emme olekaan se antava puoli."

Idea Ystävärenkaan perustamisesta syntyi syksyllä 1967 rovasti ja ruustinna Korhosen sekä seurakuntasisar Helena Koukkarin ajatuksissa. Kevättalvella 1968 mukaan tuli SPR:n Savonlinnan osasto. Yhteisen neuvottelun jälkeen päätettiin pitää neljän illan kurssi 29.3- 9.4.1968 aiheina eläketurva, kotisairaanhoido, liikunta, vanhusruoka, käsityöt ja askartelu. Ystäviksi sitoutui 30 henkilöä. Ystävärenkaan sihteerinä toiminut **Kerttu Toiviainen** kirjoitti elokuussa 1968 pöytäkirjaan:

*"Yleinen toteamus oli, että me ystävät emme olekaan se antava puoli, sillä eroituksetta jokainen tuntui itse saaneen niin runsaasti siunausta ja elämänkohtaloitten tuntemusta, että olimmekin itse rikastuneet."*

Seuraavana vuonna kurssitusta jatkettiin kolmena iltana maaliskuussa. Tohtori **Pertti Pakarinen** esitelmöi aiheesta Kuinka vanhuus pidetään virkeänä, lehtori **Eira Bromsin** aihe oli Liikunta virkeyden lähteenä, sosiaalijohtaja **Timo Keskiäho** puhui vanhusien sosiaalivakuutuksista ja -avustuksista, lehtori **Marjatta Rossander** kertoi vanhusien ruokavaliota ja rouva **Tuija Kotilainen** kotisairaanhoidosta. Maisteri **Leena Keski-Nisulan** luennon otsikko kysyi Miten selviän masennushetkestä, hiippakuntasihteerit **Pirkko Niemi** puhui työnhajauksesta ja lehtori **Eine Kosonen** johdatteli perimmäisten kysymysten äärelle. Ystävärenkaalla oli säännölliset kokoontumiset kerran kuukaudessa Pos-

senkadun kerhohuoneella.

Ystävärenkaan jäsenille yhteinen kokoontuminen oli virkistytymistä erilaisine tapahtumineen. Hyvin suosittu oli puutarhuri **Cederqvistin** havainto-opetus huonekasvien hoidosta. Kun osanottajat saivat palsamin siemeniä kotona kasvatettavaksi, järjestettiin kilpailu siitä, kenen palsamipensas kasvaa suurimmaksi.

Vuonna 1971 ohjelmassa oli jälleen Ystävärenkaan kolmen illan valmennuskurssi. Vanhusien terveys, liikunta ja ruokavaliot olivat pääaiheina. Taiteilija **Pirkko Niikko** antoi vihjeitä värien käytöstä.

Psykologi **Leena Keski-Nisula** puhui mielenrauhasta ja tasapainosta. **Helvi Savola** antoi käytännön neuvoja vanhusien kohtaamiseen.

*"Heille täytyy varata aikaa. Kuuntelemisessa on muistettava kärsivällisyys, ja kuuntelun täytyy olla aktiivista mukanaoloa. Vanhusta ei saa keskeyttää eikä jouduttaa hänen puhettaan. Pitää oppia kuuntelemaan sitä, mitä on sanojen takana. On otettava huomioon tunteet, jotka ilmenevät asennossa ja äänenpainossa."* ■

**Toimittaja Maija Jalkanen.**

Poimintoja SPR:n Savonlinnan osaston ja Savonlinnan seurakunnan Ystävärenkaan toiminnasta vuosilta 1967- 1974.



After Work -arki-illan ehtoollishetki tuomiokirkossa ke klo 17 marraskuun ajan.

## After Work -hetkeni

Syyslehdet ovat liukkaita jalkojeni alla, kun nousen Tuomiokirkon mäkeä. Olen saanut kutsun After Workiin. Se on kello viiden hiljentymisen hetki.

Töiden jälkeen tai muuten vain voi tulla kirkkoon, olla vapaa puolituntinen ajatuksineen tai ajattelematta mitään. Minä hengitän omaa kiirettäni. Päässäni risteilevät monet asiat ja ihmissuhteet.

After Workissa on tarjolla aina arki-illan pyhä ehtoollinen. Ajattelen Leonardo da Vincin samannimistä seinämaalauksista. Se on Milanossa, mutta kulkee nyt mukani, kun mäkeä nousen.

Muistan, että vaikutuin ymmärtäessäni, miten hurjan hetken taiteilija oli valinnut maalauksensa aiheeksi. Hän valitsi hetken, jolloin opetuslapset kysyvät Kristukselta, kuka tämän pettäisi. "Enhän se vain ole minä!"

Tätä ajattelen noustessani mäkeä ja mietin, olenko kelvollinen Pyhälle Aterialle. En tunne, että olisin, mutta päätän luottaa siihen, että minäkin olen kutsuttu armoon ja sovitukseseen.

Sisällä loistaa loppujen meri. Kaunista! Jylhät holvit kaareutuvat ylläni, ja alkuillan hämärä kurkistaa lasimalausten läpi. Tämä on pyhä tila.

Toimituskanttori **Juha Laaksonen** istuu barokkiurkujen ääressä. Penkissä kuuntelen J.S. Bachin Sicilianoa urkusovitukseksi. Bach on Laaksonen lempisäveltäjä. Kanttori tekee mieluusti työnsä. Musiikki tyynnyttää kulkijan mielen. Tunnen iloa Bachin sävelten voimasta.

"Arvoisa seurakunta", puhuttelee pastori **Tero Tyni**. Hätkähän. Arkisen melun ja kuonan keskellä hätkähän kokemusta, että me osalliset olemme arvokkaita. Hyvä tunne!

Mahdumme kaikki samaan ehtoollispöytäni. Huomaan kokevani selittämätöntä yhteyttä muihin. En tunne heitä, mutta tässä olemme Jumalamme kanssa, after work, yksin ja yhdessä. ■

**Seija Forsström**



# Kysy parisuhteesta!

Tällä palstalla Perheasiain neuvottelukeskukseen perheneuvojat vastaavat lukijoiden kysymyksiin. Lähetä kysymyksesi: [perheneuvonta.savonlinna@evl.fi](mailto:perheneuvonta.savonlinna@evl.fi)

**Kysymys:** Meillä on kolme alle kouluikäistä lasta. Yhteistä aikaa puolison kanssa ei ole, arjen pyörittäminen vie voimat ja univelka kiristää pinnaa. Miten voisimme huoltaa suhdettamme ennen kuin jompikumpi uupuu täysin ja pakkaa laukkunsa?

**Vastaus:** Mitä mahdollisuuksia teillä on järjestää kummallekin tilaisuus levätä irti? Levänneenä on huomattavasti helpompaa puhua parisuhteesta.

Hyvä, että huoli parisuhteesta herää. Vaikeistakin tilanteista selvittää, jos puolisoilla on keskenään riittävän turvallinen tunneyhteys. Parisuhteelle annettu aika ei ole pois lapsilta. Oman ajan raivaaminen voi olla haastavaa, mutta siitä kannattaa pitää kiinni. Lapset oppivat vanhempien kautta myös sen tärkeän asian, että isällä ja äidillä on omia, kahdenkeskisiä asioita, joista he jäävät ulkopuolelle.



## Terveisiä Karjalasta!

Aunuksessa vietettiin seurakunnan 25-vuotisjuhlaa 15.9. Juhlaväkeä oli kokoontunut Karjalan seurakunnista ja Suomesta. Lähemmin matkasta voi lukea seurakunnan nettisivulta [www.savonlinnanseurakunta.fi/](http://www.savonlinnanseurakunta.fi/)

## KOLUMNI

### Maan korvessa

Asuimme maalla metsän keskellä valoina vain taivaan tähdet. Pimeinä syksyiltoina ja talvipakkasilla, pappa opetti tähtikuvioiden nimet. ”Seulasten, Otavan ja Väinämöisen viikatteen” takana avaruudessa hän kertoi Jumalan asuvan. Pappa kertoi, että sieltä, äärettömyydestä, hän muistaa meidät ja näkee tarpeemme ja toiveemme. Hän vakuutti, että ei tarvitse pelätä mitään, ei pimeää, ei eläimiä eikä muita ihmisiä. Jumala lähettää enkelit varjelemaan meitä kaikilla elämämme teillä. Toisinaan Jumala käyttää enkeleiden apuna ihmisiä toteuttamaan hänen tahtoaan maan päällä.

Yksin taivaltamalleni koulumatkalle minulle rukoiltiin enkelivartio turvakseen. Palatessani ensimmäisenä koulutalvena alakoulusta tavoitin reippaasti kävellessäni tiellä kummalliset kulkijat. Kaksi miestä, jotka tukivat toisiansa, kaatuivat siitä huolimaatta vähän väliä lumihankeen. Taivaltaessaan he lauloivat oudoilla sanoilla. En voinut ohittaa heitä, kun ymmärsin, että en jaksaisi auttaa isoja miehiä hangesta ylös. Mutta en voisi myöskään jättää heitä lumeen kuolemaan. Tajusin, että olen

se ihminen, jonka on hankittava apua. Nyt tarvitaan enkelien lisäksi aikuisia ihmisiä hätiin. Onneksi lähestyttiin taloa, jossa asui leskiäiti noin kymmenen poikansa kanssa. Menin tupaani apujoukkoja hakemaan. Emäntä suhtautui huoleeni mielestäni melko omituisesti. Hän mutisi, että ne on taas ne samat, ja komensi jonkun pojista saattamaan minut kotiin.

Kukaan ei lähtenyt vapaaehtoisesti. Kuulin, että saattamisesta luvattiin rahapalkkio. Oudot miehet olivat jo horjuneet matkoihinsa. Minut vastahakoinen saattajani määräsi kulkemaan muutaman metrin edellä, että ei kukaan mahdollinen vastaantulija luulis meidän kulkevan samaa matkaa.

Minun mielestäni kaikki meni nurin päin. Niitä, jotka horjuivat, olisi pitänyt tukea. Minullahan ei ollut mitään hätää, kun oli ne enkelit mukana. Rahapalkkio myös oudoksutti, sillä olin ymmärtänyt opettajankin puheista, että heikompia pitää saatella ihan pelkästä lähimmäisen rakkaudesta.

**Arja Saarikoski**

### Nuorten Seukkarigamesit

seurakuntakeskuksen nuorisopuolella keskiviikkona 22.11. klo 16–21 (voi olla myös osan aikaa). Ohjelmassa rosvoa ja poliisia, just dancea, lautapelejä...

### Nuorten Joululeiri

la-su 9.–10.12. Hirvaslahden leirikeskus. Hinta 24 €. Joulusta menoa nuorille. Ohjelmassa on paljon hyvää ruokaa, jouluun valmistautumista ja hyvää seuraa. Ilmoittaudu 30.11. mennessä [www.savonlinnanseurakunta.fi/nuorille](http://www.savonlinnanseurakunta.fi/nuorille) tai nuorisotoimistoon p. 0440 768 001.

### Rippikoulukonsertti

to 23.11. klo 18 Talvisalon koulu. Esiintyy MIKAVELI, vapaa pääsy, tervetuloa myös muut kuin rippikoululaiset!



### Donkkis Big Night

Toiminnallinen tapahtuma 1.–7.-luokkalaisille to 9.11. klo 17–19.30, seurakuntakeskus, Kirkkokatu 17, nuorisopuoli. Sisäänkäynti Väinönkadun puolelta sisäpihalta, ovi F. Ohjelmassa opetusta, pelejä, nyyttarit, välipalaa ja toimintapisteitä. Ilmoittaudu ke 8.11. klo 12

mennessä [www.savonlinnanseurakunta/kouluikäisille/tapahtumia](http://www.savonlinnanseurakunta/kouluikäisille/tapahtumia) tai puh. 0440 768 001.

Donkkis Big Night -tapahtumien järjestämisestä vastaavat Savonlinnan seurakunnan varhaisnuorisotyö ja Etelä-Savon Kansanlähetykset.

### Jouluv-arkki

Toiminnallinen tapahtuma 1.–7.-luokkalaisille 7.12. klo 17–19.30, seurakuntakeskus, Kirkkokatu 17, nuorisopuoli. Sisäänkäynti Väinönkadun puolelta sisäpihalta, ovi F. Ohjelmassa opetusta ja monenlaisia toimintapisteitä. Ilmoittaudu ti 5.12. klo 12 mennessä [www.savonlinnanseurakunta/kouluikäisille/tapahtumia](http://www.savonlinnanseurakunta/kouluikäisille/tapahtumia) tai puh. 0440 768 001.





## SEURAKUNNASSA TAPAHTUU


**Pe 10.11. klo 18**  
**Tyhjän sylin ilta**  
**Pääskylahden kirkossa**

Lohtua lapsettomille, lapsensa menettäneille tai muuten tyhjää syliä sureville. Tilaisuuden jälkeen tee-/kahvitarjoilu. Järjestäjä Savonlinnan seurakunta. Mukana kappalainen Jani Lamberg ja kanttori Minna Malinen.


**To 23.11. klo 18**  
**Riparikonsertti:**  
**Mikaveli**  
**Talvisalon koululla**

Mikael Meklin aka Mikaveli räpäyttää riparilaisille. Konsertti on avoin kaikille muillekin.


**Su 19.11. klo 11.30**  
**Syntymäpäiväjuhla Kerimäen seurakuntakodilla**

Messu klo 10 talvikirkossa, jonka jälkeen juhlahahvit ja yhteinen juhla kaikille vuoden aikana "pyöreitä" täyttäneille ja täyttävälle (70, 75, 80, 85, 90 jne). Juhlan teemana Suomi 100 vuotta.


**Joka torstai klo 10.30**  
**Arkiaamun messu**  
**Pääskylahden kirkossa**

Diakonian arkimessussa hiljennytään Sanan ja rukouksen äärelle. Messun jälkeen tarjolla maksuton lounas.


**To 23.11. klo 18-20**  
**"Koskaan et muuttua saa"**  
**Alku-kahvilassa**  
**(Olavinkatu 44)**

Sanoja ja säveliä parisuhteesta ja sen karioista. Tapahtuma on osa valtakunnallista parisuhdeviikkoa. Järjestäjä: Savonlinnan Perheasiain neuvottelukeskus


**"Joulun lapsi"-keräys**

Lahjoita joululooa Romanian ja Moldovan köyhille lapsille. Laatikkoaihio ja pakkausohjeet Lähetyssopesta, Säaminginkatu 4 (ma, ke, to, pe 11-16, ti 11-18). Pakettien palautus marraskuun kolmannella viikolla. Lue lisää: joulunlapsi.fi

**Tuomiokirkko-seurakunta**

Kirkkoherra Sammeli Juntunen p. 044 776 8016

**Messu tuomiokirkossa sunnuntaisin klo 10.**

**Ad Sextam -rukoushetki** arjen keskellä keskiviikkoisin klo 12.

**After work -arki-illan ehtoollishetki** keskiviikkoisin klo 17 marraskuun ajan.

**29.10.-5.11. Kirkkomusiikkiviikko.** Ohjelma lehden sivulla 3.

**Su 26.11. klo 16 Suomalainen messu** Seurakuntakeskuksessa (Kirkkokatu 17).

**Enonkosken kappeliseurakunta**

Aluekappalainen Pekka Auvinen p. 0447768050

**Jumalanpalvelus** Enonkosken kirkossa sunnuntaisin klo 10.

Pyhäinpäivän jälkeisenä pyhänä 5.11. ei jumalanpalvelusta.

**To 9.11. klo 18-19 Pauli Mahlamäen Markuksen evankeliumi -esitys** Enonkosken kirkossa. Vapaa pääsy.

**Enonkosken luostari**

**Su 29.10. ja 12.11. klo 13 Messu** ja kirkkokahvit Enonkosken luostariyhdistyksessä (Ihamaniementie 848)

**Su 3.12. klo 14 Luentokonsertti** Alkuperäiskansojen jalanjäljillä. Matkakertomus kuvin, sävelin ja kertoen. Pia Siirala viulu ja laulu. Ritva Koistinen -Armfelt kantele. Vapaa pääsy, kahvimaksu.

**Kerimäen kappeliseurakunta**

Aluekappalainen, rovasti Toivo Loikkanen p. 050 540 6111

**Messu** sunnuntaisin klo 10.

**Sururyhmä** hiljattain menetyksen kokeneille aloittaa Kerimäen seurakuntakodilla 16.11. klo 18. Ilmoittaudu pe 10.11. mennessä Raija Nuopponen p. 050 540 6114 tai Toivo Loikkanen p. 050 540 6111 tai etunimi.sukunimi@evl.fi

**Ke 29.11. klo 18 Suomalainen messu** Kerimäen talvikirkossa.

**Punkaharjun kappeliseurakunta**

Aluekappalainen Henrik Koponen p. 044 776 8052

**Messu** sunnuntaisin klo 10.

**Rantasalmen kappeliseurakunta**

Vs. aluekappalainen Susanna Vihavainen p. 044 776 8083

**Jumalanpalvelus** sunnuntaisin klo 10.

**Savonrannan kirkkopiiri**

Aluekappalainen Jaakko Parkkinen p. 044 776 8049

**Jumalanpalvelus** sunnuntaisin klo 10.

**Diakonia**

Vaikeassa elämäntilanteessa voi tarvita apua ja tukea arjessa jaksamiseen. Ota silloin rohkeasti yhteyttä diakoniatyöntekijöihin. Seurakuntamme diakoniatyöntekijät:

**Savonlinnan seurakuntakeskus** (Kirkkokatu 17) ma, ti ja to, pe klo 9-11, p. 044 555 2579.

**Enonkosken seurakuntatalo** (Kirkkotie 8) ma klo 9-11, p. 044 755 0152.

**Kerimäen seurakuntakoti** (Urheilukuja 2) ma ja pe klo 9-11 ja to 8-10, p. 050 540 6114.

**Punkaharjun seurakuntatalo** (Oikotie 10) ma ja ke p. 050 310 0193.

**Rantasalmen Kirkkorinne** (Kirkkotie 3) ma-pe klo 8-10, p. 040 8385 5412.

**Savonranta seurakuntakoti** (Pappilantie 17) ti klo 9-11, p. 044 755 0152.

**Lähetystyö**

**Pe 3.11. klo 11-13.30 ja 1.12. klo 11-16 leivonnaisia myytävänä Lähetyssopesta,** Säaminginkatu 4.

**Ti 14.11. "Uskontojen vuoropuhelu" -luento** Säamingin seurakuntatalolla. Luennoitsijana Pia Rinne, Suomen Lähetysseura.

**La 25.11. klo 12-20 ja su 26.11. klo 12-16 lähetystyön pöytä Tuomaan markkinoilla Olavinlinnassa.** Myynissä mm. Lähetyssopesta käsitöitä.



Säaminginkatu 4, puh. 044 776 8091

**Avoimna ma, ke-pe klo 11-16 ja ti klo 11-18.**

**18.11.-16.12. myös lauantaisin klo 10-13.**

Lähetyssopesta laadukkaita käsitöitä itselle tai lahjaksi!

*Tue lähetystyötä ostamalla Sopen tuotteita!*

Seurakuntamme tapahtumat kirkollisissa ilmoituksissa viikoittain Rantasalmen kappeliseurakunnan tapahtumat Rantasalmen lehdessä keskiviikkoisin. Enonkosken, Kerimäen ja Punkaharjun kappeliseurakuntien sekä Savonrannan kirkkopiirin tapahtumat Puruvesi-lehdessä torstaisin. Kaikki tapahtumat Itä-Savossa perjantaisin. **Tapahtumakalenteri myös osoitteessa savonlinnaseurakunta.fi Liity someseurakuntaan facebook.com/savonlinnansrk, facebook.com/kerimaenkappeli, facebook.com/punkaharjun-kappeliseurakunta**


**SEURAKUNTAUUTiset**

Toimitus: p. 044 776 8047 • savonlinnan.tiedotus@evl.fi

Savonlinnan seurakunta • p. 015 576 800 (vaihe auki ma 9-15, ti-pe 9-13) • Kirkkokatu 17, 57100 Savonlinna  
savonlinnan.kirkkoherranvirasto@evl.fi • savonlinnaseurakunta.fi

